

sevzetí ohledání (§ 97, odst. 2 tr. ř.). Také obhájci nemůže býti odepřeno účastenství při ohledání (§ 45 tr. ř.); byl-li obhájce již zřízen, má býti o jeho předsevzetí zpraven, ač není-li zvláštních důvodů proti tomu anebo nebezpečí v prodlení (§ 116 tr. ř.).

Zvláštní péči sluší věnovati sepsání protokolu o předsevzatém ohledání, jelikož opětné ohledání při hlavním přelíčení jest z pravidla již nemožné. Protokol musí býti tudíž tak sepsán, aby poskytoval úplného a věrného názoru na dotýčný předmět. K tomuto účelu dlužno připojiti k němu, je-li toho třeba, kresby, plány nebo nákresy; míra, váha, velikost a místní poměry musí býti označeny dle určitých a nepochybných měřítek (§ 117 tr. ř.). O ohledání v případě úmrtí srv. »Ohledání a pytlva mrtvol.«

IV. Výjimečně může se vyskytnouti i při hlavním přelíčení nutnost ohledání; toto může býti předsevzato buď sborovým soudem samým, a mají pak k němu býti přibráni žalobce i obžalovaný, resp. též jeho obhájce, nebo může předseda ustanoviti k tomu přisedícího soudu, který pak o tom má zprávu podati (§ 254, odst. 3 tr. ř.).

Ochrana vzorků.

Aby se tuzemskému průmyslu poskytla přiměřená ochrana vzhledem k novým vzorkům a modelům při výrobcích průmyslových užívaným a tím rozvoj průmyslu se podporoval, byl vydán cí. patentem ze dne 7. prosince 1858 č. 237 ř. z. zákon k ochraně nových vzorků a modelů. Týž vstoupil v život dnem 1. března 1859, byl pak v §§ 4 a 6 zákonem ze dne 23. května 1865 č. 35 ř. z. způsobem níže naznačeným modifikován.

I. Pojem a rozsah práva na ochranu vzorků a modelů.

Vzorkem a modelem ve smyslu citovaného zákona sluší rozuměti každou předlohu na formu průmyslového výrobku se vztahující a k přenášení na něho způsobilou. Ochrana novému vzorku nebo modelu zákonem propůjčená záleží v tom, že ten, kdo vzorek resp. model buď sám nebo na svůj účet prostřednictvím někoho jiného původně k místu přivedl, jest po dobu zákonem vyměřenou a za šetření zákonných podmínek výhradně oprávněn užívati jich k účelům průmyslovým. Toto právo lze úplně nebo z části na jiného přenést. Výhradné právo užívati vzorků a modelů pozůstávajících toliko v napodobování samostatných děl uměleckých uznáno nebylo. Rovněž nepřísluší toto právo tomu, kdo takových vzorků nebo modelů buď z tuzemska nebo z ciziny bezprávným způsobem nabyt (§§ 1 až 3 cit. z.).

II. Trvání práva na ochranu vzorků a modelů.

§ 4 zák. ze dne 7. prosince 1868, kterýž ustanovoval, že výhradní právo užívati vzorku (modelu) trvá po tři roky od okamžiku, kdy vzorek (model) v rejstřík byl zapsán, byl zrušen cit. zák. ze dne 23. května 1865, jenž prohlásil, že toto právo trvá nejvýše tři roky od té doby, kdy vzorek resp. model byl v rejstřík zapsán, v těchto mezích pak že ten, kdo o ochranu se uchází, má naznačiti dobu, po kterou ochrana trvati má; doba, za kterou bylo žádáno a která byla povolena, nemůže býti prodloužena.

III. Uložení vzorků a modelů.

Výhradného práva užívati vzorku nebo modelu nabytí lze toliko:

1. řádným uložením jeho v kanceláři příslušné obchodní a živnostenské komory, kteréž se musí státi prve, než v obchod uveden byl produkt dle tohoto vzorku resp. modelu zhotovený, a

2. zapravením zákonného poplatku.

Ad 1a) Příslušnou jest obchodní a živnostenská komora, v jejímž obvodu ten, kdo o ochranu se uchází, má své řádné bydliště nebo v jejímž obvodu se nachází závod, jenž dotyčného vzorku resp. modelu užívati chce. Zkoumati legitimaci žadatele nebo novost vzorku nebo modelu úřad oprávněn není.

b) Straně jest volno vzorek předložiti buď otevřeně nebo v zapečetěném obalu.

c) Orgán obchodní komory k tomu ustanovený zaneše vzorek resp. model nebo balík (svazek) dle běžného čísla v rejstřík vzorků.

d) O složení sepíše se protokol, který má obsahovati jméno nebo firmu a bydliště ukladatele, den a hodinu složení a příslušné číslo rejstříku a má jej strana spolupodepsati. Složený otevřený vzorek nebo zapečetěný svazek se nití pečetí opatřenou náležitě připevní k protokolu a poznamená se na ně číslo rejstříku s úředním podpisem. Protokol se uschová v archivu a straně vydá se úřední certifikát tytéž údaje obsahující. Jestliže strana předložila vzorek resp. model otevřený ve dvou exemplářích, poznamenají se uvedená data s úředním podpisem na duplikátu samém a tento odevzdá se stranám místo jmenovaného certifikátu (§ 5 cit. z.).

e) Jest dovoleno pod jedním obalem též více vzorků resp. modelů podati, avšak budiž v tomto případě počet vzorků na obalu poznamenán a taxa za každý jednotlivý vzorek resp. model zapravena. Učiní-li ukladatel na obalu nepravé udání, musí taxu, které tím se vyhnul, zaplatiti v obnosu trojnásobném.

f) Ukladatel vzorku resp. modelu pokládá se potud za vlastníka jeho, pokud opak není prokázán. Do roka po složení musí oprávněný vzorku resp. modelu při průmyslových výrobcích v tuzemsku užití a tyto v obchod uvést. Po tuto dobu se též vzorky v zapečetěném obalu složené takto zachovají; po uplynutí roku se však pečeť u přítomnosti dvou svědků sejme, načež pak vzorek resp. model, jako stalo-li se složení otevřeně již od původu, jest každému přístupný k nahlednutí (§§ 7—9 cit. z.).

Ad 2. § 6 zák. ze dne 7. prosince 1858, jímž stanovena taxa za registrování každého vzorku resp. modelu na 10 zl., byl zrušen zákonem ze dne 23. května 1865 a na jeho místo nastoupil předpis následující: »Registrování každého vzorku resp. modelu podléhá poplatku, kterýž plyne do pokladny obchodní komory. Taxa obnáší 50 kr. r. m. za každý rok, pro který ochrana vzorku (modelu) se žádá.«

IV. Neplatnost zápisu, ztráta práva na vzorek (model).

Zápis vzorku resp. modelu do rejstříku jest neplatný a nemá žádného účinku, bylo-li prokázáno:

1. že již před dobou, kdy složení se stalo, průmyslové výrobky dle uloženého vzorku resp. modelu zhotovené v tuzemsku nebo v cizině byly v obchodě nebo,

2. že již před okamžikem složení vzorek resp. model byl uveřejněn v díle tiskem vydaném, aneb

3. že týž již dříve na jméno někoho jiného v tuzemsku byl registrován, anebo konečně

4. že ukladatel vzorku resp. modelu, ať již v tuzemsku nebo z ciziny, nabyl způsobem bezprávným.

5. Právo výhradně vzorku nebo modelu užívati zaniká:

a) jestliže ukladatel do roka po složení chráněného vzorku nebo modelu v obvodu rakouského území říšského neužije;

b) jestliže ukladatel zboží dle dotyčného vzorku resp. modelu v cizině, zhotovené uvede v území rakouské (§§ 10 a 11 cit. zák.).

V. Zasažení v právo na ochranu vzorku (modelu) a tresty.

1. Zasažení v cizí právo na vzorek resp. model se dopouští, kdo

a) neoprávněným způsobem přenáší nebo napodobuje cizí chráněný vzorek nebo model, a

b) kdo zboží takto zhotovené prodává (odbývá).

Každé takové vsažení poskytuje poškozenému právo na to naléhati, aby další užívání vzorku resp. modelu a další prodej dotyčného zboží byly zastaveny. Rovněž může se žádati, aby nástroje a pomůcky výhradně nebo povýtečně k napodobení sloužící byly k dotčenému účelu učiněny neupotřebnými. Nároky poškozeného na náhradu škody jemu způsobené sluší posuzovati dle občanského zákona. Napodobení sluší považovati i tenkrát za nedovolené, byly-li změněny toliko rozměry nebo barva vzorku resp. modelu (§§ 12 a 13 cit. z.).

2. Rušitel podléhá trestu, jestliže se zasažení vědomě dopustil, a sice pokutě od 25 do 500 zl. Vedle toho může býti trestán po případě i dle všeobecného trestního zákona (§ 14 cit. z.). Opětované vsažení v cizí právo na vzorek resp. model stává se přestupkem (arg. § 19 cit. z.), jenž trestá se pokutou dvojnásobnou. Setrvá-li rušitel i na dále ve svém trestném počínání, budiž potrestán vedle peněžité pokuty též vězením od 1 týdnu do 3 měsíců (§ 15, 1. odst. cit. z.). Jestliže peněžité pokuta by měla pro odsouzeného v zápětí značnou újmu na majetku nebo na výživě jeho nebo těch, které dle zákona povinen jest vyživovati, anebo jestliže by následkem toho nemohl nahraditi škodu trestným činem způsobenou, budiž mu pokuta změněna v trest na svobodě a sice za 5 zl. vždy jeden den (§ 16 cit. z.). Při vyměření trestu pokládá se za okolnost zvláště přitěžující, dopustil-li se porušení dělník nebo zřízenec poškozeného nebo vůbec osoba důvěry jeho požívající (§ 15, 2. odst.). Trestní úřad může také naříditi, aby trestní nález byl uveřejněn (§ 17 cit. z.). Peněžité pokuty plynou do chudinského fondu místa, kde vsažení resp. přestupek byl spáchán (§ 18 cit. z.).

3. Trestní řízení pro naznačené vsažení nebo přestupky, pokud se nejedná o trestný čin, který se stihá soudem z úřední povinnosti, zavádí se toliko k žádosti poškozeného. Jestliže však týž od stíhání ustoupí prve než rozsudek byl vynesena, musí trestní řízení býti zastaveno, ale soukromoprávní nárok na odškodnění se poškozenému zachovává (§ 21 cit. z.). Pokud v řízení tomto se jedná o srovnání dvou vzorků resp. modelů, má úřad předsevzítí ohledání znalci, k němuž má přibrati i strany za tím účelem, aby svoje vysvětlivky a případné námítky mohly podati. Nález znalců může býti brán v odpor toliko pro nedostatečnost znalců nebo pro vady formální. Je-li nález nedostatečný nebo nejasný, lze žádati za jeho doplnění. Ve všech sporech má úřad právo žádati, aby mu od obchodní a živnostenské komory uložený vzorek proti potvrzení byl předložen. Musí-li snad obal býti otevřen, sluší k tomu ukladatele pozvati, a nedostaví-li se, budtež přibrání dva nestranní svědci. O otevření tom

sepíše se protokol (§ 23 cit. z.). Poškozený má právo žádati, aby ještě před rozhodnutím o žádosti jeho byly zabaveny nebo jinak ve schování vzaty jím naznačené výrobky, jakož i nástroje a pomůcky, jichž bylo při zhotovení jich užito. Úřad má tak ihned naříditi, jakmile mu byl předložen dle § 5 vyhotovený úřední certifikát resp. duplikát, může však dle volného svého uvážení žádati, aby byla dříve žalovanému zřízena jistota za hanbu a škodu jemu tím způsobenou. Současně s nařízením zabavení nebo jinakého uschování má se úřad ve smyslu § 23 cit. z. postarati o zaslání vzorku resp. modelu u obchodní a živnostenské komory uloženého (§ 24 cit. z.). Bylo-li uznáno, že v právo na vzorek (model) bylo vsaženo, zůstanou dotčené předměty až do uplynutí ochranné lhůty pod úřední pečeti a uschovejí se na útraty a nebezpečí odsouzeného, pokud účastníci se nedohodnou na něčem jiném anebo pokud pod úředním dozorem příslušným způsobem nebyly změněny (§ 25 cit. z.). Byl-li obžalovaný uznán nevinným a stížnost zároveň prohlášena za svévolnou, může úřad stěžovateli uložit ve prospěch místního chudinského fondu peněžitou pokutu až do 300 zl., aniž by tím nárok žalovaného na odškodněnou byl dotčen (§ 26 cit. z.).

VI. Příslušnost.

1. V nesporných záležitostech ochrany vzorků resp. modelů jest příslušnou obchodní a živnostenská komora, v poslední pak instanci ministerstvo obchodu.

2. K rozhodování ve sporných záležitostech ochrany vzorků resp. modelů povolány jsou dílem soudy civilní, dílem politické úřady správní.

a) Civilní soudy rozhodují

α) ve sporech o vlastnictví vzorku resp. modelu,

β) o náhradních nárocích poškozeného ve smyslu § 12 a

γ) o nároku žalovaného na dostiučinění přípustném dle § 26 v případě svévolné stížnosti.

b) Politické správní úřady jsou příslušny

α) k rozhodnutí o neplatnosti uložení vzorku resp. modelu,

β) k výroku o ztrátě práva na vzorek resp. model a

γ) k řízení a rozhodnutí o vsažení v právo na vzorek (model), i v tom případě, když jde o dotyčný přestupek. V tomto případě mají politické úřady postupovati co do řízení a pořadu dle předpisů platných pro rušení a přestupky živnostenské.

V poslední instanci rozhoduje při věcech spadajících v obor příslušnosti politických úřadů vůbec ministerstvo obchodu; toliko při trestných přestupcích zákona o ochraně vzorku rozhoduje ve třetí instanci ministerstvo vnitra, kteréž má přibrati zástupce ministerstva obchodu, a úřady jsou tudíž povinny strany při doručení dotyčných rozhodnutí poučiti, že mohou podati rekurs k min. vnitra (§ 19 cit. min. nař. ze dne 25. ledna 1870 č. 1095). Shledá-li politický úřad při projednávání nebo vyšetřování, že rozhodnutí jest závislo na otázce předchozí, která přísluší před soud civilní, má strany k tomuto odkázati a může v takovém případě nález vynésti toliko na základě předloženého právoplatného výroku soudu civilního. S druhé strany slouží poškozenému resp. žalovanému právoplatné rozhodnutí politického úřadu, kterýmž kdo byl uznán vinným vsažení v právo vzorku (modelu) resp. jímž dotyčná stížnost byla odmítnuta jako svévolná, za základ ku provedení nároku na náhradu dle

§ 12, vztažmo nároku na dostiučinění dle § 26 před soudem civilním (§ 20 cit. z.).

VII. Právo mezinárodní.

Toto spočívá na týchž zásadách a pravidlech, která platí pro mezinárodní právo ochrany známek, pokud dotyčné státy vůbec uznávají právo vzorků resp. modelů. (Viz. čl. Ochrana známek.)

Ochrana známek.

I. Pojem a význam.

Známkami (z. obchodní, tovární) rozumí se značky, kterými se předměty a zboží do obchodu dané opatřují za tím účelem, aby bylo zjevno, od kterého výrobce zboží pochází. Je-li výrobce označen dle jména a bydliště, mluví se o známkách nominativních, pozůstává-li však známka ve zkráceném jméně nebo v určitých znameních, jest to známka symbolická. Symbolické známky nabyly jmenovitě stoupáním produkce a světového obchodu vynikajícího významu pro průmysl a obchod, takže zákonodárství kulturních států vidělo se nuceno jak v zájmu průmyslové výroby a obchodu tak a to v přední řadě v zájmu konsumentů vzhledem k živnosti i zákonné platnosti a významu těchto značek určitá pravidla stanoviti. První krok v tom směru učinila Francie zákonem ze dne 12. germinale XI. roku. Příkladu jejího následovala velmi záhy Belgie a v roce 1858 i Rakousko zákonem ze dne 7. prosince 1858 č. 230 ř. z. Zákon ten však brzo nedostačoval, neboť jednak nebylo šetřeno přesně zřízeného určitým centrálním úřadem vedeného registrování známek a s druhé strany porušení nabytých práv na ochrannou známku pokládána za přestupky stíhané úřady politickými, jež při vyměřování trestů příliš mírně si počínaly. Jelikož všeobecný zájem vůbec a zejména v obou těchto směrech vyžadoval nápravy, přikročilo rakouské zákonodárství k novému upravení práva známkového, což se stalo zákonem ze dne 6. ledna 1890 č. 19 ř. z. a zák. ze dne 30. července 1895 č. 108 ř. z. Známkami v tomto zákoně rozumějí se zvláštní znamení, která slouží k tomu, aby výrobky a zboží k obchodu určené rozeznávaly se od jiných výrobkův a zboží stejného druhu (symbolické obrazy, šifry, vignety a j.) (§ 1 cit.). Co zákon ustanovuje o označování zboží, platí též o značkách na nádobách a obalech (§ 11 cit.).

II. Výhradné právo ku známce.

Výhradného práva užívati některé známky nabyti lze toliko zákonným jejím registrováním (§ 2 cit. z.). Zákon mluví v tomto případě, aniž by výslovně příslušného výrazu užíval, o symbolických známkách ve smyslu shora uvedeném. Neboť výhradné užívání známky jméno obsahující dle rak. práva se chrání, aniž by známka taková v rejstřík musela býti zapsána. Právě § 10 cit. zák.: »Bez přivolení příslušného účastníka nikdo nesmí užívati jména, firmy, znaku neb obchodního pojmenování závodu některého jiného vyrabitele nebo kupce k označení zboží nebo výrobkův. Jako známek nelze užiti a jsou tudíž ze zápisu vyloučeny značky, které

1. obsahují jedině obraz císařův nebo členů císařské rodiny;
2. záležejí toliko v státních nebo jiných veřejných znacích, v číslech, v písmenech nebo ve slovech, která obsahují pouze údaje o místě, času nebo způsobu výroby, o povaze, o určení, o ceně, mnohosti nebo poměrech váhy zboží;